

הרחבה לסעי' יז

נהגו הנשים שלא ללכת ל"בית החיים" [=בית הקברות] להתפלל בימי נדתה ונכון הוא (פתי"ש יט) בשם חמודי דניאל. וע"ע ביו"ד סימן שנט סעי' א-ב בעיקרי השולחן.

האם הנשים נוהגות שלא ללכת לבית כנסת בימים שרואות בהם דם? [דרכי משה ח'. וב"י ורמ"א אורח חיים סוף סי' פח]:

רמ"א (או"ח) - המנהג להחמיר כשערי דורא³³ שאין לאשה נדה בימי ראייתה להיכנס לבית הכנסת, או להזכיר את שם ה' או ליגע בספר (אור זרוע). ואפילו במקום שנהגו להחמיר, יש להתיר: א. בימי ליבונה.

ב. או בימים נוראים וכהאי גוונא שרבים מתאספים לילך לבית הכנסת, [מכיון שיש להן עצבון גדול שהכל מתאספים והן יעמדו בחוץ, ע"פ תרומת הדשן ח"ב סי' קלב, וכן פסק המשנה ברורה בסי' פח ס"ק ח, והוסיף שה"ה בימי הסליחות או כשנדה ובתה מתחננים והולכים לבית הכנסת].

בית יוסף (כרש"י) - נשותינו לא נהגו כלל להמנע מליכנס לבית הכנסת (כמו שכתב רש"י בספר האורה). [וכן בטהרת הבית (סי' יב סעי' מג) - אנו נוהגים שאשה נדה בימי ראייתה יכולה להיכנס לבית הכנסת או לנגוע בספר קדוש].

סיכום כללי לסימן קצה

ובו האיסורים שצריך להתרחק מאשתו הנדה - וסימנך "מה נזהר כשיש אשה"³⁴:

מ	ה	נ	ז	ה	ר	כ	ש	י	ש	א	ש	ה
מזיגת הכוס	הצעת המיטה	נגיעה	זריקה	הושטה	רחיצת פניו ורגליו	כוס - לשלוח לה כוס	שחוק וקלות ראש	ישיבה על מיטתה המיוחדת	שיורי כוס שלה [וכן מאכלה, לרמ"א סעי' ג]	אכילה עמה ע"ג אותו שולחן	שינה עימה במיטה	הסתכלות במקומות המכוסים שבה
סעי' י, יג	סעי' יא	סעי' ב	רמ"א סעי' ב	סעי' ב	סעי' יב	סעי' יג	סעי' א	סעי' ה	סעי' ד	סעי' ג	סעי' ו	סעי' ז

הדברים שהתירו לאשה לעשות בימי נדתה, אולם אסורים לבעל - וסימנך "אישה כשרה"³⁵:

א - אכילה משירי בעלה מותרת (כדמשמע מהרמ"א בסעי' ג, וסעי' ד).

ב - ישיבה³⁶ על מיטה המיוחדת לבעלה, אפילו בפניו מותרת (כדמשמע מט"ז וי. אולם לשי"ך י - גם לבעל מותר לשבת על מיטה המיוחדת לאשתו).

ג - שתייה משירי כוס של בעלה מותרת (רמ"א סעי' ד).

ה - הסתכלות במקומות המכוסים של בעלה מותרת, (כדמשמע מסעי' ז).

ו - כוס - לשגר (לשלוח) כוס לבעלה זה מותר, (כדמשמע מסעי' י ויג, שזה מותר כל שאינה מוגזת בפניו ומניחה לפניו על השולחן).

ז - שמיעת קול זמר של בעלה מותרת (כדמשמע מפת"ש י).

ח - רופאה מותרת לרפא את בעלה החולה,³⁷ (כן משמע מבדי השולחן בביאורים ד"ה "מותרת לשמשו" ועיי"ש בביאורים בסוף הסימן).

ט - הרחת בשמים של בעלה מותרת (כדמשמע מפת"ש א).

³³ ובדרכי משה (כאן בס"ק ח) הובאו עוד שיטות שנהגו כשערי דורא:

ראב"ה - "הנשים נהגו טהרה ופרישות בעצמן בעת נדותן, שאינן הולכות לבית הכנסת ואף כשמתפללות אינן עומדות בפני חברותיהן וכן ראיתי בדברי הגאונים וכשר המנהג".

האור זרוע - "יש נשים שנמנעות מללכת לבית הכנסת ומלגעת בספר כל ימי נדותה, ויש שאינן מתפללות כשהן אחורי הנדה, ויפה הן עשות". בנימין אב - "על מה שתמחה על הנשים שמונעות עצמן מלבוא בבית הכנסת כשהן רואות דם כדי שלא לראות ס"ת, אין לתמוה, דמה שעושות היינו משום כבוד ולא שאסור להן לעשות כן...". (הובא בהגהות והערות (נד) על הבי"ב ובמ"ב סי' פח ס"ק ו).

האגור - ראיתי במדינתנו [שהנשים הנדות נוהגות], להיכנס לבית כנסת ומתפללות ועונות כל דבר שבקדושה, רק נזהרות שלא לראות בספר תורה כשהחזן מראה הספר תורה לעם.

ורבינו ירוחם - ראה אנשים ונשים טועים לומר שהיולדת - צריכה ליהרר מליכנס לבית הכנסת עד שיעברו ארבעים לזכר ושמונים לנקבה, ומנהג טעות הוא, וצריך למחות בידן. והתיר לנדה לקרות בתורה וכן כתבו הרא"ש והרי"ף, [אולם לפי הדרכי משה (ח), המנהג אינו כן].

³⁴ וסימן נוסף להרחקות הוא: "הזהר שהנשים כאש", [לרמזו יצריך להזהר מהנדה כמו מאש], שאלו אותם אותיות של "מה נזהר כשיש אשה". ומכל מקום אלו סימנים רק לדינים שהוזכרו בשו"ע וברמ"א בסימן קצה, וסיכום מפורט יותר ראה בטבלה שבמעמ' הבאים.

³⁵ מתוך סיכום שיעור שזכיתי לשמוע מפי הרה"ג והצדיק הרב דוד פוקס שליט"א.

³⁶ ובדין שכיבה: לאשה - מותר לשכב על מיטה המיוחדת לבעלה, כשהיא לא בפניו (פת"ש ח). ולבעל - מותר לשכב על מיטה המיוחדת לאשתו, דווקא כשאינה בעיר (פת"ש ט).

³⁷ וכן מותרת לשמש את בעלה החולה, כשאין אחר שישעו לו (סעי' טו).

אולם כשהבעל רוצה לשמש את אשתו החולה כגון להקימה ולהשכיבה [ואין מי שישמשה]:

השו"ע - אסור לבעל לגעת בה כדי לשמשה.

ואילו הרמ"א - התיר לבעל לשמשה. (ועיי' לעיל בסיכום שיטת השו"ע והרמ"א בסעי' טו-יז).

וכשהבעל רופא - השו"ע - אסור למשש דופק של אשתו הנדה.

ואילו הרמ"א - התיר. (ועיי' בסוף סעי' יז, ביאור לשיטות השונות).

סיכום לאופני ההיתר שיש בהרחקות מאשתו הנדה [בסימן קצה³⁸]

[כל ההרחקות הם בין בימי נדוטה ובין בימי ליבונה שסופרת ז"י, ואין חילוק בין רואה דם למוצאת כתם, סעי' יד].

ניתן לחלק את ההרחקות לה' נושאים מרכזיים³⁹:

- א. איסורים הקשורים בנגיעה.
- ב. איסורים הקשורים באכילה.
- ג. איסורים הקשורים לישיבה ושכיבה.
- ד. איסורים נוספים משום חיבה.
- ה. טיפול בחולה.

אופני ההיתר	האיסורים
<p>- כשהאשה צריכה לטבול ואי אפשר בעניין אחר, מותר לבעלה להחזיק בה ולסייע לה להיכנס תחת המים (פתי"ש ב). - מותר לגעת באשתו בעודה נדה רח"ל (פתי"ש ב). - מותר לגעת בבגדיה כשאינם עליה (סוף פתי"ש ג). - מותר לגעת בסדין שלה [אע"פ] שמלוכלך בדם (ט"ז ו). - ובדין נגיעה בחולה - עיין לקמן.</p>	<p>א. איסורים הקשורים בנגיעה:</p> <p>1. נגיעה - אסור לגעת בה אפילו באצבע קטנה (סעי' ב). ואף לא בבגדים שעליה (פתי"ש ג).</p>
<p>מותר ליטול תינוק היוצא מחיק אמו ובא אל אביו⁴⁰ (פתי"ש ג). [אולם טהרת הבית - כתב המחמיר תע"ב (טה"ב ח"ב סי' יב סעי' ז)].</p>	<p>2. הושטה - אסור להושיט מידו לידה או להיפך, [שמא יגע בבשרה, סעי' ג], ואסור אף בדבר ארוך (ש"ד ב).</p>
<p>יש להקל כשזורק דבר כלפי מעלה [שלא לכיוון אשתו], והיא פושטת ידיה ומקבלתו [וכן כתב פתי"ש ד' בשם הכותרי ופתי"ש ב], אולם לסדרי טהרה (ד) אין להתייר והמחמיר תע"ב. ועי"ע בטהרת הבית (סי' יב סעי' ה) שהובא לעיל בעמ' 309-310. ומשמע שמותר לזרוק דבר על בגדי אשתו [וכן מותר לנפוח נוצה או עפרורית מבגדיה ומכל מקום המחמיר תע"ב, תורת השלמים ב]. ובדין נפוח עי"ע בפתי"ש ד.</p>	<p>3. זריקה - אסור לזרוק מידו לידה או להיפך (רמ"א סעי' ב).</p>
<p>יש להתיר אכילה ע"ג אותו השולחן, כל שיש שינוי והיכר כגון:</p> <p>- כששמים דבר המפסיק בין קערתו לקערתה (ש"י"ע), כגון שהניחו לחם שאין אוכלין ממנו, או קנקן שאין שותים ממנו (ט"ז א). [ואם זה קנקן שאין דרכו להיות על השולחן, מועיל להיות כהפסק אע"פ ששותים ממנו, (תוה"ש ג, סד"י טו)]. - או שיאכל כל אחד במפה שלו (ש"י"ע). - או לכפול את המפה, או כאשר האשה משנה את מקומה (בי"י בשם רבינו ירוחם). - או שתגלה מעט מן השולחן, ותיתן את הקערה שלה עליו (ש"ד ו). - כשאחרים אוכלים עמם, או כאשר הבעל יושב רחוק מאשתו - גם יש להקל לבעל ולאשתו הנדה לאכול ע"ג אותו השולחן (עפ"י פתי"ש ג - ד' בסימן פ"ח בהל' בשר בחלב). ועי"ע בש"ד ה כאן. - כשאוכלים על שולחן גדול [ארוך] ויושבים רחוק זה מזה, יש להקל אף בלא שינוי והיכר (טהרת הבית ח"ב סי' יב סעי' יד).</p> <p>י"א ברמ"א - אם בימי טהרתה רגילים לאכול מקערה אחת, אזי בימי נדוטה מותרים לאכול אף ע"ג אותו השולחן מקערות נפרדות, וזה ההיכר וא"צ היכר נוסף, וכן נוהגין. [היתר זה לא נזכר בש"י"ע. ועי"ע בש"ד ז].</p>	<p>ב. איסורים הקשורים באכילה:</p> <p>1. שולחן - אסור לאכול עם אשתו הנדה ע"ג אותו השולחן, אף שיש לכל אחד קערה נפרדת, [אא"כ יש שינוי והיכר, סעי' ג].</p>
<p>קערה מרכזית שאין אוכלים ממנה ישירות - מותרים לקחת מאותה קערה ולהניח לפניהם בצלחת⁴¹ (ט"ז ב). אולם קערה מרכזית שאוכלים ממנה ישירות - אסורים לאכול מאותה קערה⁴².</p>	<p>ופשוט שאסורים לאכול יחד מאותה קערה (רמב"ם. ונלע"ד דאף כשיש שינוי והיכר זה אסור).</p>

³⁸ **הסיכום להלן הוא בעיקר עפ"י השו"ע והרמ"א בסימן קצה** - וראה לעיל בסמוך לכל סעיף, את המקור לכל דין, את שיטות הראשונים ואת ההוספות של הנושאי כלים.

³⁹ את הרעיון לחלק את הסימן כך, ראיתי בחוברת "הלכה סדורה" להרה"ג שמואל קדר זצ"ל, אולם שם ערך זאת בצורה שונה.

⁴⁰ **מותר ליטול תינוק היוצא מחיק אמו ובא אל אביו** - מכיון שהאם אינה עושה כלום, אלא התינוק הוא "חי הנושא את עצמו", והוא יוצא מחיק אמו ובא אל אביו, אך אסור ליטול תינוק קטן או חולה או כפות, מכיון שאז לא שייך לומר שהתינוק הוא "חי הנושא את עצמו" (פתי"ש ג).

⁴¹ מותרים לקחת מאותה קערה - כיון שאינם אוכלים ישירות מאותה קערה, אלא כל אחד מהם נוטל מהקערה ומשים לפניו על כלי מיוחד ואוכל משם (ט"ז ב).

⁴² **ואם בני הבית אוכלים עמהם ישירות מקערה זו:** **לפת"ש (ה) - יש לאסור מצד הדין של איסור אכילת שיירי אשתו.**

<p>רמ"א - יש להקל בשתיית ואכילת שיירים, באחד מהמקרים הבאים, וסימנך - "אדם ריק אינו יודע שאשתו הלכה":</p> <p>אדם - כשיש אדם אחר שמפסיק ביניהם (סמ"ק).</p> <p>ריק - כשהורק לכוס אחר [ואפילו הוחזר לכלי ראשון, הגהות מיימוניות].</p> <p>אינו יודע - כשהבעל אינו יודע שאשתו שתתה מכוס זה, מותר לבעל לשתות מכוס זו, ואינה צריכה להגיד לו שלא ישתה (הגהות מיימוניות).</p> <p>שאשתו - אשתו מותרת לשתות משיריו (הגהות מיימוניות). [כיון שהיא לא מרגלא ליה לעבירה, ט"ז ה].</p> <p>הלכה - אם אשתו שתתה והלכה (מרדכי). ומותר לשתות את השיירים אף שהיא שבה באמצע (פתי"ש ז).</p> <p>⚡ כיצד נהגו הספרדים בדין אכילת⁴³ שיירי אשתו?</p> <p>⚡ טהרת הבית - מקל לספרדים (טה"ב ח"ב סי' יב סעי' יז).</p> <p>📖 בן איש חי - אוסר. (בא"ח שנה ב' פרשת צו אות כב. ודרכי טהרה פי"ה עמ' מה, סעי' ד).</p>	<p>2- שיורי אשתו:</p> <p>אסור לשתות משירי כוס של אשתו הנדה⁴⁴, (סעי' ד). וכתב הרמ"א (סעי' ג) שאסור אף לאכול שיורי אשתו, (ובמנהג הספרדים, עיין בהרחבה).</p> <p>ובדין איסור מוגיה - עיין לקמן בחלק ד', בדברים האסורים משום חיבה.</p>
<p>מותר לבעל ולאשתו הנדה לישון בב' מיטות נפרדות:</p> <p>- כשיש מרחק כל שהוא בין המיטות - מותרים לשכב בב' המיטות. [עפ"י פתי"ש (יא) וטה"ב סי' יב סעי' כג. אולם הטהרת ישראל מחמיר להרחיק את המיטות כך שלא יוכלו הבעל והאשה לגעת אחד בשני ע"י הושטת יד תוך כדי שינה (טהרת ישראל סימן קצה ס"ק כז, דרכי טהרה פי"ה סעי' ז עמ' נ ובדין השולחן ס"ק קט)].</p> <p>- כשהמיטות מוקפות בנסרים ועשויות כמין תיבה - מותרים לישון באותם מיטות, אף שהמיטות נוגעות זו בזו (פתי"ש יא).</p> <p>- מיטות נפרדות אף שהן מחוברות לכותל אחד - אפשר שמותרים לישון באותם מיטות⁴⁵ (פתי"ש יא).</p> <p>- מיטות שיש על גבן כילה - מהר"ם אלשקר, התיר לבעל ולאשתו הנדה לישון בב' מיטות נפרדות, אף שכילה פרוסה על גבם, כשלכל אחד יש כסת בפני עצמו⁴⁶.</p>	<p>ג. איסורים הקשורים בישיבה ושכיבה:</p> <p>1. אסור לבעל ולאשתו הנדה לישון [או לשכב] יחד במיטה אחת, [אפילו כשכל אחד בבדו ואין נוגעים זה בזה, סעי' ו]. או בב' מיטות שנוגעות זו בזו (רמ"א).</p>
<p>⚡ כשאשתו אינה בעיר - מותר לבעל לשכב/לשבת על מיטתה המיוחדת (פתי"ש ט).</p> <p>⚡ כלה - שהיא טמאה משום דם בתולים, מותר לבעלה לשכב במיטה המיוחדת לה כשאינה שוכבת בה (שו"ע סי' קצג).</p> <p>⚡ ישיבה - האם מותר לבעל לשבת על מיטה המיוחדת לאשתו?</p> <p>📖 לשו"ע - אסור.</p> <p>⚡ לב"ח - מותר [מכיון שהאיסור הוא רק לשכב על מיטתה המיוחדת, (הובא בשו"ע י ובט"ז ו)].</p> <p>⚡ לאשה נדה:</p> <p>- מותר לשבת על מיטה המיוחדת לבעלה.</p> <p>- אך יש מחלוקת אם מותרת לשכב על מיטה המיוחדת לבעלה:</p> <p>📖 ט"ז (ו) - אסור [כשהו בפניו, פתי"ש ח].</p> <p>⚡ תורת השלמים (ו) - מותר לנדה לשכב על מיטה המיוחדת בעלה.</p>	<p>2. כשאשתו נדה, אסור לבעל לשבת [או לשכב] על מיטה המיוחדת לה (סעי' ה). [והוא הדין שאסור על כרים המיוחדים לה, פתי"ש ח].</p>

⁴³ המחלוקת היא רק לגבי דין אכילת שיירי אשתו שכתב הרמ"א, אולם שתיית שיירי אשתו אסורה (כפי שהובא בשו"ע בסעי' ד).

⁴⁴ **וכתב הש"ך (ט) - דאפילו כשאשתו שתתה חצי כוס ואח"כ מלאוהו - אסור לבעלה לשתות מאותו כלי, כיון שהוא שותה משירי אשתו. האם צריך להדיח את הכוס בין שתית האשה לשתית הבעל?**

📖 **ב"י - אנו נוהגים להדיח הכוס, בין שתית האשה (הנדה) לשתית הבעל.**

📖 **ש"ך (ט) - אנו לא נוהגים בכך** [עפ"י הב"ח. וכן בטהרת הבית ח"ב עמ' קכא].

⁴⁵ דהיינו אף שהמיטות מחוברות לכותל ונראה הכל כאחד, מותרים לישון באותם מיטות כל שיש רווח והפסק בין המיטות (מערכת השולחן הערה 27).

⁴⁶ **וכן בדרכי טהרה (פי"ה סעי' ז) - שתי מיטות המרוחקות בצדיהן ומחוברות מאחוריהן ללוח עץ או שיש עליהן כילה, אין בכך כלום.**

⁴⁶ **אולם שער המים - כתב כשיש כילה, נכון להחמיר לתלות מחיצה בין המיטות בכדי שלא יראה אותה (סוף פתי"ש יא).**

<p>אף לרמ"א: - יש להתיר ישיבה על ספסל אחד מתננד - כשיש אדם אחד מפסיק ויושב ביניהם (רמ"א סעי' ה). - ויש להתיר נסיעה בעגלה - כשאינו נוסע לטיול, אלא לסדר את צרכיו. ומותר אע"פ שהאיש ואשתו לבדם, ובלבד שישבו בדרך שלא יגעו זה בזה (רמ"א סעי' ה). בית יוסף - חומרא של ישיבת ספסל נהגו בה האשכנזים, אך הספרדים לא נהגו בה.⁴⁷</p>	<p>3. ולרמ"א (סעי' ה) אסור לבעל ולאשתו לשבת על ספסל אחד מתננד. וכן אסורים לנסוע יחד לטיול בעגלה או בספינה [אף שהם יושבים בבי מושבים נפרדים].</p>
<p>כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, מותר לנדה לעשות לבעלה - חוץ ממזיגת הכוס, הצעת המיטה, והרחצת פניו ידיו ורגליו, [שיש בהם חיבה] (כתובות סא,א, וסעי' ט). המקרים שהקלו במזיגת הכוס (שהובאו בב"י): [וסימנך, "שינוי מזיגה או הושטה מהכלי, משקין שלא בפניו".] שינוי - ע"י שינוי - כגון שתניח את הכוס על השולחן ביד שמאל, או תניחו על הכר או הכסת אפילו ביד ימינה. סעי' י' עפ"י הגמ' בכתובות סא/א. מזיגה או הושטה - כל שעושה מזיגה בלא הושטה או הושטה בלא מזיגה, מותר אפילו בלא שינוי (היראים). מהכלי - מזיגה מהכלי לכוס מותרת, ואין נראה בזה קירוב דעת, ומזיגה שאסורה היא דווקא במזיגה של מים ביין, [ומכל מקום לא תמוזג מהכלי לכוס שעל השולחן אלא בשינוי, הגהות מיימוניות]. משקין - מזיגת שאר משקין מותרת - מכיון שרק מזיגת היין אסורה. (וכתב הב"י שכן נראה מהרשב"א. אולם מהב"ח משמע שמחמיר גם במזיגת שאר משקים, סוף ש"ך ג). שלא בפניו - מזיגה שלא בפני הבעל מותרת.</p>	<p>ד. איסורים נוספים משום חיבה: 1. מזיגת הכוס - אסור לנדה למזוג כוס [יין], ולהניחו לפני בעלה⁴⁸ על השולחן, אא"כ תעשה שום היכר (סעי' ט), וכן לבעל אסור למזוג כוס יין לאשתו הנדה וכו' (סעי' יג).</p>
<p>מותר לאשתו הנדה לשתות מהיין באחד מהמקרים הבאים: א. כשאינו משגר לה את הכוס, אלא מניח את הכוס על השולחן והיא נוטלת משם (דרכי טהרה (פ"ה סעי' ט' עמ' ג), קנה בשם (ביאורי שו"ע עמ' לד), שבת הלוי ס"ק ה). ב. כאשר אחרים שותים בין הבעל לאשה (עפ"י השו"ע סעי' ג). ג. ובטהרת הבית התיר בכוס של קידוש - אף שהאשה תשתה אחרי בעלה, ואחריהם כל בני הבית, דמשום חיוב מצוה יש להקל בזה (טה"ב ח"ב ס"י יב סעי' לו).</p>	<p>2. לשגר כוס - אסור לבעל לשגר לאשתו הנדה כוס של יין, אם הוא מיוחד לה (סעי' ג).</p>
<p>המקרים שניתן להקל לנדה להציע את מיטת בעלה: - כל שמצעת שלא בפניו, ומותר אף סדינים שיש בהם חיבה (שו"ע). - כל שמצעת כרים וכסתות שיש בהם טורח ומותר אפילו בפניו (שו"ע). - לאחר השינה - מותרת לסדר את הסדינים והמכסה אף בפניו, משום שעושה זאת בכדי שהבית יהיה מסודר, ולא משום חיבה, (טהרת הבית ס"י יב סעי' לו, שבת הלוי ס"ק ב).</p>	<p>3. הצעת המיטה - אסור לנדה להציע את מיטת בעלה בפניו, כשפורסת סדיניו או מכסה [=שמיכה], שהוא דרך חיבה (סעי' יא). [וה"ה שלבעל אסור להציע מיטתה בפניה, ערוך השולחן (יד)].</p>

⁴⁷ **ובטה"ב (ח"ב ס"י יב סעי' כא) -** כוונת הב"י, שהספרדים לא נהגו אף בחומרא של נסיעה לטיול עם אשתו הנדה, ומי"מ המחמיר תע"ב. **ולדרכי טהרה (פ"ה סעי' ו) -** בימינו גם הספרדים נהגו בחומרא של ישיבה בספסל אחד (כרמ"א).

⁴⁸ **האם מותר לנדה להגיש אוכל לבעלה? (ש"ך יג, ט"ז ג)**
מהר"ש מאוסטרייך - אסור לנדה להגיש אוכל לבעלה, [כדין מזיגת הכוס].
ב"ח (ט) - מותר לנדה להביא קערה לכל בני הבית אף שבעלה אוכל משם, אולם אסור לנדה להגיש אוכל רק לבעלה.
ט"ז (ג) - מותר לנדה להגיש אוכל לבעלה. [דמה שאסרו הוא רק מזיגת הכוס שיש בכך חיבה, ולא אסרו הגשת אוכל שיש בזה מעשה עבדות].

<p>אסור לנדה ליצוק מים על בעלה, אך יש להקל בהכנת מים לרחיצה:</p> <p>- כשמכינה את המים שלא בפני בעלה - [וזה מותר אפילו לשייך, (שבט הלוי סוף ס"ק א)].</p> <p>- אולם כשמכינה את המים בפני בעלה, יש בכך מחלוקת: ש"ך (טז) - אוסר. ט"ז (ח) - מתיר. (וכן בטה"ב ח"ב סי' יב סעי' לט).</p> <p>- הכנת אמבטיה חמה לבעלה - יש מחלוקת אם היא מותרת, (עיין בהרחבה לסעי' יב).</p>	<p>4. רחיצה - אסור לנדה ליצוק מים על בעלה לרחיצת פניו ידיו ורגליו אפילו כשאינה נוגעת בו, ואפילו כשהמים צוננים (סעי' יב).</p>
<p>מותרים ביחוד - דכיון שבא עליה פעם אחת, תו לא תקיף ליה יצריה (סעי' א).</p>	<p>5. קלות ראש - לא ישחוק ולא יקל ראש עמה [אפילו בדברים, רמ"א], שמא ירגיל לעבירה (סעי' א).</p>
<p>היתרים לבעל:</p> <p>- כשאי אפשר בעניין אחר - מותר לבעל לראות את המקומות המכוסים שבאשתו הנדה כשהיא טובלת, בכדי לוודא שתהא כולה תחת המים⁴⁹ (פתי"ש ב).</p> <p>- מותר להסתכל במקומות הגלויים של אשתו הנדה, אע"פ שנהנה בראייתה (רמ"א סעי' ז).</p> <p>לאשה - משמע שמוותר להסתכל במקומות המכוסים של בעלה (עפ"י סעי' ז).</p>	<p>6. הסתכלות - לא יסתכל במקומות המכוסים שבאשתו הנדה (סעי' ז).</p>
<p>ואם יש סכנה - מותר אף לשו"ע לשמש את אשתו הנדה.</p> <p>[וזה לפי הסבר ערוך השולחן (כו-כז) וטה"ב (סי' יב סעי' מו). אולם לפי הגר"א (כ) - השו"ע אוסר לשמש את אשתו הנדה אף במקום סכנה, משום שזה אביזריהו דערייתו].</p>	<p>ה. טיפול בחולה:</p> <p>כשיש אדם אחר שישמש את החולה - אסור לבעל ואשתו הנדה לשמש אחד את השני, [בדברים האסורים בימי נדתה, כגון נגיעה ומזיגת הכוס וכדומה. כיון שזה יכול לעשות ע"י אדם אחר, עפ"י ב"י סעי' טו, ושו"ע סעי' טז].</p> <p>אולם כאשר אין אדם אחר שישמש את החולה - יש חילוק:</p> <p>כשהבעל חולה [ואין מי שישמשנו] - מותר לאשתו הנדה לשמשנו, רק שתזהר ביותר שתוכל מרחיצת פניו ידיו ורגליו והצעת המיטה בפניו (סעי' טו).</p> <p>אולם כשהאשה חולה [ואין מי שישמשנה] - יש מחלוקת (בסעי' טז) האם מותר לבעלה לשמש את אשתו הנדה:</p> <p>שו"ע - אוסר. רמ"א - מתיר.</p>

⁴⁹ דכיון שאי אפשר בעניין אחר, לכן מתירים לבעל לראות את טבילת אשתו אף שרואה מקומות מכוסים שבה. ואין לחוש שיבוא לידי הרגל דבר, כיון שתכף ברגע זה תהיה מותרת לו בעלייתה מהמים, ולא שביק היתרא (פתי"ש ב).